

93. заседание

Петък, 30 май 1924 година

(Открито отъ подпредседателя д-ръ Б. Вазовъ въ 16 ч. 25 м.)

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: (Звъни) Отварямъ заседанието.

(Отъ заседанието сж отсъствували следнитъ народни представители: Алевковъ Петъръ, Ангеловъ Иванъ, Ангеловъ Станъ, Атанасовъ Никола, Баевъ Христо, Баралиевъ Христо, Батоловъ Константинъ, Возвелиевъ Константинъ, Бошняковъ Димитъръ, Бръшляновъ Цоню, Василевъ Радн, Велиновъ Тончо, Вълчевъ Ангелъ, Ганчевъ Йорданъ, Георгиевъ Ванко, Грозевъ Иванъ, Гургутски Радгелъ, Дамяновъ Владимиръ, Дановъ Григоръ, Деневъ Панайотъ, Домузчиевъ Василъ, Донсузовъ Михаилъ, Драгановъ Пънто, Думановъ Тончо, Илиевъ Иванъ, Йоловъ Прокопи, Йордановъ Сава, Кабакчиевъ Христо, Калчевъ Панайотъ Тинчевъ, Кандулковъ Димитъръ, Каргунковъ Андрей, Колевъ Михаилъ Моневъ, Кръстевъ Захари, Маджаровъ Атанасъ, Мадовъ Константинъ Георгиевъ, Маджарковъ Тодоръ, Мариновъ Владиславъ, Милковски Александъръ, Минковъ Атанасъ, Мирски Христо, Митовъ Димитъръ, Найденовъ Петко, Нейковъ Димитъръ, п. Николовъ Маринъ, Палиевъ Петко, Панайотовъ Тодоръ, Парасковъ Василъ, Пенчевъ д-ръ Петко, Петровъ Борисъ, Петровъ Иванъ, Пиронковъ Александъръ, Поповъ Проданъ, Пуневъ Христо, Пждаревъ Костадинъ, Разсукановъ Петко, Робевъ Йосифъ, Савовъ Николай, Сапунджиевъ Никола, Силяновъ Христо, Симеоновъ Иванъ, Славейковъ Христо, Славовъ Крумъ, Стефановъ Петъръ, Стояновъ Станчо, Страшимировъ Тодоръ, Теодоровъ Теодоръ, Терзиевъ Господинъ, Терзиевъ Иванъ, Тодоровъ Илия, Топаловъ Недѣлко, Търпановъ Петко, Хаджиевъ Никола, Харизановъ Иванъ, Храновъ Методи, Чакъровъ Стефанъ, Черневъ Христо, Черноокъ Георги, Чешмеджиевъ Григоръ, Чирпанлиевъ д-ръ Никола, Шерифовъ Ахмедъ Фазлъ, Яламовъ д-ръ Георги и Яневъ Димитъръ)

Председателството е разрешило отпускъ на следнитъ г. г. народни представители по важни домашни причини:

На г. Георги Семерджиевъ — 1 день;

На г. Тончо Велиновъ — 2 дни;

На г. Григоръ Дановъ — 15 дни;

На г. Димитъръ Нейковъ — 3 дни.

Народниятъ представителъ г. д-ръ Илия Караджовъ иска да му се извинятъ отсъствията, направени на 28 и 29 т. м. Председателството му ги извинява.

Следнитъ г. г. народни представители, които сж се ползували досега съ повече отъ 20 дни отпускъ, искатъ да имъ се разреши наново таквъ. Трѣбва да питамя Народното събрание.

Народниятъ представителъ г. Стефанъ Гочевъ, който досега се е ползувалъ съ 33 дни отпускъ, иска още 5-дневенъ отпускъ по болезнени причини въ семейството му, отъ 3 до 7 юний включително. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Болницата „Червенъ кръстъ“ е изпратила писмо, съ което съобщава, че народниятъ представителъ г. Проданъ Поповъ, който е постигналъ тамъ на лѣчение, има нужда още отъ 15 дни болнично лѣчение. Които сж съгласни да му се разреши 15-дневенъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Пендо Стойчевъ, който досега се е ползувалъ съ 20 дни отпускъ, моля да му се разреши още 6 дни отпускъ по домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Лачо Недѣлковъ, който досега се е ползувалъ съ 27 дни отпускъ, моля да му се разреши още 3-дневенъ отпускъ по важни домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ от-

пускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Господинъ Продановъ, който досега се е ползувалъ съ 33 дни отпускъ, моля да му се разреши още 5-дневенъ отпускъ по болестъ въ семейството му. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Петко Търпановъ, който досега се е ползувалъ съ 21 дни отпускъ, моля да му се разреши още 3-дневенъ отпускъ по домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Станчо Стояновъ, който досега се е ползувалъ съ 45 дни отпускъ, моля да му се разреши още 4-дневенъ отпускъ, отъ 31 май до 3 юний, по важни домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Никола Кемилевъ, който досега се е ползувалъ съ 30 дни отпускъ, моля да му се разреши още 3-дневенъ отпускъ по домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Станчо Стояновъ, който досега се е ползувалъ съ 28 дни отпускъ, моля да му се разреши още 2-дневенъ отпускъ по важни домашни причини. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Народниятъ представителъ г. Крумъ Славовъ, който досега се е ползувалъ съ 28 дни отпускъ, моля да му се разреши още 5-дневенъ отпускъ. Които сж съгласни да му се разреши исканиятъ отпускъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Болшинство, Събранието приема.

Постъпило е питане отъ народния представителъ г. Петко Петковъ до г. министра на вътрешнитъ работи, съ което се оплаква за конфискуването на бр. 16 отъ в. „Родина“. Преписъ отъ това питане ще се изпрати на г. министра, за да отговори.

Постъпили е отъ Министерството на народното просвѣщение законопроектъ за измѣнение и допълнение на чл. ч. 1, 3, 4, 5, 6 и други отъ закона за депозирание на печатни и литографни произведения въ народнитъ библиотеки. Този законопроектъ ще ви се раздаде.

Пристъпваме къмъ т. 1 отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за военнитъ лица.

Моля докладчика г. Димитъръ Митовъ да докладва.

Докладчикъ Д. Митовъ (д. ср): (Прочита изцѣло законопроекта, заедно съ поправкитъ и прибавкитъ, приети на второ четене).

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Има предложение за една поправка, направена отъ г. Димитъръ Тодоровъ съ съгласието на г. военния министъръ и надлежно подписано, което се отнася до следното: въ чл. 31 на законопроекта за военнитъ лица да се изхвърли думата „непрекъснато“, която фигурира въ началото на този членъ, а именно: (Чете) „Офицери и подофицери, които, по силата на Ньойския договоръ, бждатъ задължени да напуснатъ редоветъ на войската, следъ като сж прослужили непрекъснато 20 години и повече“ и т. н.

Има думата народниятъ представителъ г. Димитъръ Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Според законопроекта, който гласуваме, щомъ той влѣзе въ сила, ще се подирятъ всички, които сж навършили предѣлната възраст, и ще бждатъ уволенни. Единъ подофицеръ, който е сега на 45 години, по силата на тоя законъ, ще бжде уволенъ. А така сжщо ще бждатъ уволенни и офицеритѣ, които иматъ 43, 46 и т. н. години, понеже това е предѣлната възраст. Ние намѣрихме за справедливо, щото на ония подофицери и офицери, които бждатъ принудени да напуснатъ службата поради предѣлна възраст, следъ като сж изслужили 20 години и повече, да имъ се даде обезщетение въ размѣръ на една годишна заплата. Обаче могатъ да се случатъ следнитѣ, мога да кажа, просто трагични случаи. Единъ подофицеръ въ началото на своята служба, защото му е станало необходимо да напусне казармата за една година, за шесть месеца, само за единъ месецъ дори, той се лишава отъ правото да получи тая помощъ, защото тукъ е казано „непрекъснато“. Нѣщо повече: той може да служи 21 и 22 години, той може да има и 20-годишна служба непрекъсната, обаче думата „непрекъснато“ засѣга не само 20-годишната служба, но и повечето служба — изобщо обезщетението се дава само на тия, които сж прекарвали цялата си служба непрекъснато. Има случаи, когато добри подофицери и добри офицери сж били заставяни да напуснатъ службата за съвсемъ малко време, по силата на непреодолими обстоятелства, когато е ставало въпросъ за тѣхната честъ и достойнство.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Ясно е, г. Тодоровъ.

Д. Тодоровъ (д. сг): Моля да се изхвърли думата „непрекъснато“, понеже по-рано бѣ забравено да се изхвърли.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Д. Митовъ (д. сг): И азъ подписахъ това предложение, като взехъ предъ видъ единъ другъ фактъ. Преди завземането властѣта напълно отъ земледѣлското правителство, имаше една градация по достойнство въ армията и по военни заслуги — офицеритѣ бѣха градиранни по единъ списъкъ. Обаче дружбашкото правителство, вмѣсто да удостои да останатъ въ армията градиранитѣ за отличие, направи тѣкмо обратното: удостои да останатъ въ армията само ония, които бѣха лошо атестирани, а първитѣ, които бѣха отлично атестирани, ги изгони отъ армията. Дружбашкото правителство задържа въ армията давани подъ сждъ офицери; единъ отъ тѣхъ дори заемаше положението да урежда жандармерията и като началникъ на строевата часть да увольнява и да назначава. Самиятъ този офицеръ бѣше съ шесть присѣди на главата си.

Ето защо, ще бжде справедливо да се премахне тази дума, за да се даде възможностъ на ония офицери, които въпрѣки своето достойнство бѣха принудени да излѣзатъ отъ армията, да се върнатъ въ нея, за да могатъ да получатъ оная премия, която се дава на всѣки единъ офицеръ, прослужилъ въ армията 20 години.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Ще гласуваме. Които приематъ поправката, предложена отъ г. Димитъръ Тодоровъ, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраниято приема.

Които приематъ на трето четене законопроекта за военнитѣ лица, както се прочете, заедно съ току-що приетата поправка, моля, да вдигнатъ ржка. Болшинство, Събраниято приема.

(Вж. приложение № 53, Т. II)

Ще пристѣпимъ къмъ втората точка отъ дневния редъ, а именно трето четене законопроекта за направа на икономични къщи и за насърчение жилищния строежъ.

Моля секретаря г. Тодоръ Кожухаровъ да го прочете.

Секретаръ Т. Кожухаровъ (д. сг): (Прочита изцѣло законопроекта, заедно съ поправкитѣ и прибавкитѣ, приети на второ четене)

Комисията реши въ буква 6 на чл. 5 да се направи следното измѣнение: въ началото думата „кооперативнитѣ“ да се замѣни съ думата „дееспособнитѣ“, като накрая на изречението думата „по-дееспособнитѣ“ да се замѣни съ думата „сюзенитѣ“.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

Предложение ли ще правите, г. Пждаревъ?

Н. Пждаревъ (д. сг): Не ще правя предложение, а ще запитамъ нѣщо.

Въ миналото заседание се взема решение, комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи да се занимае съ всички оигъзи въпроси, които се повдигнаха по чл. 12, и да вземе решение по тѣхъ, т. е. дали ще трѣбва да се остави чл. 12 така, както е приетъ отъ комисията, или той ще трѣбва да бжде измѣненъ съобразно предложенията, които се направиха въ пленума. Тогава, при гласуването, чл. 12 се прие така, както е предложенъ отъ комисията, само при условieto, че тя ще се занимае съ тия въпроси. Азъ питамъ: комисията занимавала ли се е съ тѣхъ, явява ли се тя съ решение да остане чл. 12 така, както бѣ първоначално представенъ отъ нея въ проекта?

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. Пждаревъ! Нѣмаше решение законопроектъ да отиде въ комисията. При разглеждане законопроекта на трето четене могатъ да се направятъ предложения, но сега никой не прави такива.

Има думата г. министърътъ на вътрешнитѣ работи.

Министъръ И. Русевъ: Тая сутринъ, г-да, комисията по Министерството на вътрешнитѣ работи се събра за тая целъ и следъ като се изучи вторично въпросътъ, азъ направихъ предложение, което се прие отъ нея. Отнася се до едни малки измѣнения въ чл. чл. 5 и 6, а именно въ началото на буква 6 отъ чл. 5 думата „по-дееспособнитѣ“ се замѣня съ думата „сюзенитѣ“, а въ чл. 6 буква 6 алинея втора, следъ думата „солидна“ се прибавиха и думитѣ „или обикновени“, защото въ нѣкои по-бедни квартали постройкитѣ сж повечето паянтови. Това е моето предложение и моля да се гласува.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Моля, предложението да се направи писмено.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. министърътъ може да направи предложение, безъ да бжде подписано отъ десетъ души.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Предложенията трѣбва да бждатъ писмени.

П. Алековъ (с. д): Г. председателю! Имате ли писмено предложение? Нѣмате такова. Тогава може ли така да се чака? Трѣбва да се гласува законопроектъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): За престижа на Парламента, г. Алековъ, може да се почака малко.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Да, защото предложенията трѣбва да бждатъ направени писмени.

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ моля тази точка отъ дневния редъ да се изостави, докато дойде докладчикътъ да каже какво е решила комисията. Ако г. секретарътъ не желае да ни докладва какво е решението на комисията, ние не можемъ да гласуваме закона. А ако г. председателътъ смѣта, че министърътъ не може да прави предложение, азъ не зная какъ ще се законодателствува.

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Г. г. народни представители! Ето въ шо се състоятъ поправкитѣ.

Въ чл. 5 буква 6 въ началото вмѣсто думата „кооперативнитѣ“ се поставя думата „дееспособнитѣ“, а въ края на изречението думата „по-дееспособнитѣ“ се замѣтва съ думата „сюзенитѣ“.

П. Алековъ (с. д): Думата „кооперативнитѣ“ махва ли се?

Председателстващъ д-ръ Б. Вазовъ: Махва се.

П. Алековъ (с. д): Какъ така?

А. Сталийски (д. сг): Не се махва. Буква 6 въ началото става така: „Дееспособнитѣ кооперативни строителни сдружения“ и т. н.

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Значи първото изречение на буква б става така: (Чете) „Дееспособните кооперативни строителни сдружения, като се предпочитат съюзените“. Които приемат тази поправка, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Въ чл. 6 буква б след думата „солидна“ се прибавят думите „или обикновена“. Втората алинея на буква б става така: „Празно място се смъта и това, което е застроено с по-малко от 15% от квадратурата му солидна или обикновена постройка“. Които приемат тази поправка, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Въ чл. 12, въ буква а се прибавя въ началото думата „строителните“ и става така: (Чете) „Строителните сдружения да сж образувани съгласно закона за кооперативните сдружения“ и накрая се прибавят следните думи: „и да отговарят на чл. 5 буква б.“

Които приемат тези добавки въ чл. 12 буква а, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Които приемат на трето четене законопроекта за напрана на икономични къщи и за насърчение жилищния строеж заедно съ гласуваните вече добавки и прибавки, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема. (Вж. приложение № 54, Т. II)

Минаваме към т. 3 от дневния ред — първо четене на законопроекта за гербовия налогъ.

Понеже този законопроектъ е доста обширенъ, ще моля да се съгласите да се прочетат само мотивите и заглавието на законопроекта. Които приемат това предложение, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема.

Моля г секретаря да прочете мотивите и заглавието.

Подпредседател: **Д-ръ Б. ВАЗОВЪ**

Секретаръ Т. Кожухаровъ (д. сг): (Прочита мотивите и заглавието на законопроекта — вж. приложение № 79, Т. I)

Председателстващ д-ръ Б. Вазовъ: Които приемат на първо четене законопроекта за гербовия налогъ и да се изпрати той въ комисията, моля, да вдигнат ръка. Болшинство, Събранието приема

Г. г. народни представители! Законопроектите, предвидени въ точки 4, 5 и 6 от дневния редъ, сж въ комисията, така че не можемъ да ги разглеждаме.

Пристъпваме къмъ т. 7 от дневния редъ — докладъ на прошектарната комисия.

Понеже г. министра на финансите го нѣма, а безъ него не може, принуденъ съмъ да вдигна заседанието и да определямъ дневния редъ за идущето заседание.

Предъ видъ на това, че на 1 юний има градски избори и много отъ г. г. народните представители ще трѣбва да отидатъ да гласуватъ изъ провинцията, азъ ви моля идущото заседание да бжде въ вторникъ съ следующия дневенъ редъ:

1. Първо четене на законопроекта за одобрение сключените договори отъ министра на желѣзниците, пошити и телеграфите съ акционерното дружество на бившите заводи Шкода въ Пилзенъ и др. за доставка на локомотиви и вагони, и по-нататъкъ неразгледания днешенъ редъ, заедно съ доклада на прошектарната комисия.

Които приематъ този дневенъ редъ за идущото заседание, което да бжде въ вторникъ, моля, да вдигнатъ ръка. Болшинство, Събранието приема.

Затварямъ заседанието.

(Затворено въ 17 ч. 25 м.)

Секретаръ: **Т. КОЖУХАРОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е

Отпуски, разрешени на народните представители:
Георги Семерджиевъ, Тончо Велиновъ, Григоръ Дановъ, Димитъръ Нейковъ, д-ръ Илия Караджовъ, Стефанъ Гочевъ, Проданъ Поповъ, Пендо Стойчевъ, Лачо Недѣлковъ, Господинъ Продановъ, Петко Търпановъ, Станчо Стояновъ, Никола Кемилевъ, Рангелъ Гургутски и Крумъ Славовъ 2169

Питане отъ народния представителъ Петко Петковъ до министра на вътрешните работи и народ-

ното здраве относително конфискуването на бр. 16 отъ в. „Родина“ (Съобщение) 2169
Законопроекти: 1) за измѣнение и допълнение на чл. чл. 1, 3, 4, 5, 6 и други отъ закона за депозиране на печатни и литографии произведения въ народните библиотеки (Съобщение) 2169
2) за военните лица (Трето четене) 2169
3) за напрана на икономични къщи и за насърчение жилищния строежъ (Трето четене) 2170
4) за гербовия налогъ (Първо четене) 2171
Дневенъ редъ за следующото заседание 2171